

Justitiedepartementet

Remiss av SOU 2022:38, Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv, del 1 och 2.**Sammanfattning**

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att, med stöd av sakkunniga och en expertgrupp, göra en översyn av föräldraskapens regler om föräldraskap och reflektera över om något annat/ytterligare behöver göras kring de familjerättsliga reglerna för att underlätta för familjer där fler än två vuxna tar föräldraskap. Detta med utgångspunkt i barnets bästa och med målsättning att skapa en mer sammanhållen, könsneutral och jämlik reglering om föräldraskap samt regler om föräldraskap som är anpassade till olika familjekonstellationer. Med anledning av denna utredning har ärendet lämnats på remiss och Region Gotland har utsetts till remisskommun.

Yttrande

Socialnämnden inom Region Gotland bedömer att utredningens förslag till förändringar i likhet med utredarens syfte ger en tydligare och mer modern föräldraskapsrättslig reglering, utökade möjligheter till adoption och åtgärder som ger bättre förutsättningar för familjer där fler än två vuxna tar föräldraskap vilket innebär förändringar av stor betydelse för enskilda.

Vidare bedömer socialnämnden att införandet av ordet *förälder* i stället för moder alternativt fader verkligen ger en mer jämställd lagstiftning oavsett familjekonstellation.

Socialnämnden bedömer dock att barn som tillkommer genom äggdonation inte inkluderas på ett jämställt sätt i de nya förslagen, att det blir problematiskt och oklart om det blir frivilligt för kommuner och regioner att godta föräldrafullmakter samt att förslaget att ge barn över 12 år möjlighet att kunna få en föräldrafullmakt att upphöra samt att förslaget att ge barn över 12 år möjlighet att kunna få en föräldrafullmakt att upphöra att gälla är att lägga väldigt stort ansvar på barn och unga.

Socialnämnden är även av uppfattningen att en alltför stark tro läggs på att en rättsprocess ska lösa frågan om umgänge mellan barn och en social förälder.

Konflikter och rättsprocesser gynnar inte relationer utan leder ofta till att socialnämnden medverkar till att utsätta barnet för ännu en uppslitande situation.

Vidare anser socialnämnden att de ärenden som finns redan idag med närstående (till exempel mor- eller farföräldrar) som ansöker om umgänge sällan går till beslut om att väcka talan i domstol. Detta då det inte anses vara barnets bästa att ha umgänge med någon mot vårdnadshavarens vilja. Socialnämnden hamnar då i att försöka hjälpa till att lösa konflikten och hitta ett sätt för umgänge som vårdnadshavarna kan samtycka till, men om det inte är möjligt är det sällsynt att bedömningen görs att ett annat beslut från domstol ska hjälpa barnet att upprätthålla den kontakten på ett tryggt och bra sätt.

Socialnämnden

Håkan Eriksson
Ordförande Socialnämnden

Marica Gardell
Socialdirektör

SON § 19 Remiss av SOU 2022:38, Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv

Ärendenummer: SON 2022/303

Paragraf föregående instans: SON/AU § 10

Socialnämndens beslut

- Socialnämnden ställer sig bakom yttrandet som svar på remissen och lämnar det som sitt eget.
- Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Sammanfattning

Regeringen har gett en särskild utredare i uppdrag att, med stöd av sakkunniga och en expertgrupp, göra en översyn av föräldraskapets regler om föräldraskap och reflektera över om något annat/ytterligare behöver göras kring de familjerättsliga reglerna för att underlätta för familjer där fler än två vuxna tar föräldransvar. Detta med utgångspunkt i barnets bästa och med målsättning att skapa en mer sammanhållen, könsneutral och jämlik reglering om föräldraskap samt regler om föräldransvar som är anpassade till olika familjekonstellationer.

Med anledning av denna utredning har ärendet lämnats på remiss och Region Gotland har utsetts till remisskommun.

Verksamhet inom Region Gotland som i hög grad är berörd av föreslagna förändringar är familjerätten inom Individ- och familjeomsorgens enhet för familjehem och familjerätt. Denna enhet har med anledning av detta givits möjlighet att delge sina synpunkter på förslagen. Enhetens synpunkter inkluderas i socialförvaltningens bedömning.

Utredarens förslag innefattar en rad förändringar där socialförvaltningen i detta remissvar beaktar förslag kopplade till;

- Föräldraskapets regler om föräldraskap
- Utökade möjligheter till adoption
- Åtgärder för familjer där fler än två vuxna tar föräldransvar

Utredarens förslag föreslås träda i kraft från och med 1 januari 2024.

Bedömning

Socialförvaltningens sammantagna bedömning är att utredningens förslag till förändringar i likhet med utredarens syfte ger en tydligare och mer modern föräldraskapsrättslig reglering, utökade möjligheter till adoption och åtgärder som ger bättre förutsättningar för familjer där fler än två vuxna tar föräldransvar vilket innebär förändringar av stor betydelse för enskilda.

Vidare bedömer socialförvaltningen att införandet av ordet *förälder* i stället för moder alternativt fader verkligen ger en mer jämställd lagstiftning oavsett familjekonstellation.

Socialförvaltningen bedömer dock att barn som tillkommer genom äggdonation inte inkluderas på ett jämställt sätt i de nya förslagen, att det blir problematiskt och oklart om det blir frivilligt för kommuner och regioner att godta föräldrafullmakter samt att förslaget att ge barn över 12 år möjlighet att kunna få en föräldrafullmakt att upphöra att gälla är att lägga väldigt stort ansvar på barn och unga.

Socialförvaltningen bedömer även att en alltför stark tro läggs på att en rättsprocess ska lösa frågan om umgänge mellan barn och en social förälder.

Konflikter och rättsprocesser gynnar inte relationer utan leder ofta till att socialnämnden medverkar till att utsätta barnet för ännu en uppslitande situation.

Vidare anser socialförvaltningen att de ärenden som finns redan idag med närstående (till exempel mor- eller farföräldrar) som ansöker om umgänge sällan går till beslut om att väcka talan i domstol. Detta då det inte anses vara barnets bästa att ha umgänge med någon mot vårdnadshavarens vilja. Socialnämnden hamnar då i att försöka hjälpa till att lösa konflikten och hitta ett sätt för umgänge som vårdnadshavarna kan samtycka till, men om det inte är möjligt är det sällsynt att bedömningen görs att ett annat beslut från domstol ska hjälpa barnet att upprätthålla den kontakten på ett tryggt och bra sätt.

Ärendets behandling under mötet

Marica Gardell, socialdirektör, föredrar ärendet.

Ordförande yrkar att socialnämnden beslutar enligt arbetsutskottets förslag.

Ordförande finner bifall till yrkandet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse, daterad 2022-12-27

Yttrande, daterat 2023-02-09

Remiss av SOU 2022:38, Alla tiders föräldraskap – ett stärkt skydd för barns familjeliv, del 1 och 2

Skickas till

Justitiedepartementet, diarienummer Ju2022/02331

Hanna Ogestad, avdelningschef Individ- och familjeomsorgen

Eva Hall, Enhetschef Enheten för familjehem och familjerätt